

ANNE B. RAGDE

Beter dan dit wordt het niet

Vertaald uit het Noors door
Vincent Kouters

DE GEUS

Oorspronkelijke titel 'Bedre blir det ikke' uit *Fosterstilling*,
verschenen bij Forlaget Oktober
Oorspronkelijke tekst © Anne B. Ragde, 2003
Nederlandse vertaling © Vincent Kouters en De Geus bv, Breda 2009

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke
wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
De Geus bv, Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland.
Telefoon: 076 522 8151. Internet: www.degeus.nl.

‘WE HEBBEN GEEN stofzuigerzakken meer, en deze is vol. We kunnen beter stoffer en blik pakken’, zegt ze. Hij antwoordt niet, klopt met twee handen tegelijk zijn broekspijpen af en zucht geïrriteerd.

Ze pakt stoffer en blik, probeert wat te vegen, maar een stofwolk wervelt omhoog.

‘Verdomme, zo lukt het niet. Hou op!’ roept hij.

‘Dit is gipsstof, weet je wel? Erg fijn stof. Net aardappelmeel.’

‘Hopeloos. We wachten tot morgen’, zegt hij. ‘Dan kopen we stofzuigerzakken.’

‘Ik doe het wel’, zegt ze.

‘Nee, dat heeft geen zin! Dat zag je toch? Ik stik hier verdomme bijna!’

‘Ik bedoelde dat ik stofzuigerzakken ga kopen. Tijdens de lunch’, zegt ze.

‘Ik ga naar bed’, zegt hij. ‘Wat een bende. Ik kan het niet meer aanzien.’

Ze heeft de scharnieren van het drankkastje met Johnson’s babyolie ingesmeerd en ze houdt het melkglas schuin onder het kraantje als ze het vult uit het grote wijnpak. Dan sluipt ze terug naar keuken. Ze gaat aan de keukentafel zitten en legt de krant voor zich neer. Mocht hij plotseling opduiken, dan kan ze het glas op de vensterbank achter het gordijn zetten. Ze hoort hem boven in de badkamer, het water loopt, maar toch kan hij plotseling tevoorschijn komen, dat doet hij wel eens, bijvoorbeeld om de krant voor haar neus weg te pakken, zodat hij die in bed kan lezen.

Lukraak slaat ze de krant open, ergens in het midden, en drinkt dan snel haar glas leeg. Ze drinkt alsof het limonade is, en

als het glas op wat rood bezinksel na helemaal leeg is, zou dat er ook net zo goed in gezeten kunnen hebben, want ze koopt alleen maar rode limonade. Hij kan bovendien niet zien of het wijnpak oud of nieuw is, omdat ze altijd hetzelfde merk koopt. De wijn is donkerrood, bijna zwart, en een glas ervan lijkt, als het vol is, helemaal niet op limonade, behalve als er op de bodem slechts een restje over is. Misschien moet ze overwegen om over te stappen op een wat lichtere rode wijn.

Ze wacht tot ze boven zijn voetstappen hoort, het getrippel van blote tenen, voordat ze de woonkamer binnenloopt voor nog een glas. Ze neemt beschaafde slokjes, opent het raam, pakt sigaretten en een aansteker uit haar zak, steekt er een aan en tikt de as uit het raam. Ze hoort hem hoesten, ongetwijfeld nog van het stof. Haar blik valt op de woonkamer, die eruitziet als een Palestijns huis op de Westbank dat het doelwit is geweest van Israëliische bulldozers die het met de grond gelijk hadden willen maken. Ze weet niet meer wie van hen op het idee kwam om de muur tussen de woonkamers uit te breken, om zo meer ruimte en licht te creëren, maar dat is nu in feite niet meer belangrijk. Het is een project dat zichzelf voortdrijft, dat al niet meer te stoppen is, want in de gipsplaten zitten enorme gaten en daarachter zijn ze op oud hout gestuit, een balkenwand heet dat, gelooft ze. Hij bestaat in ieder geval uit complete boomstammen die op elkaar zijn gelegd, uiteraard zonder schors en niet helemaal rond, maar een beetje vierkant.

Het is een raadsel hoe ze dit tot een goed einde moeten brengen, want ze zijn geen van beiden erg handig, ze hebben geen verstand van dingen als muren uitbreken, maar zij ging ervan uit, en hij al helemaal, dat je niet zo veel van bouwen hoeft te weten om af te kunnen breken.

Ze sluit haar ogen en zuigt de rook naar binnen, nipt van de wijn en luistert naar de stilte van de klok. Als je de klok kunt horen tikken, is het echt stil. Het getik klinkt zacht en nederig, alsof zelfs de klok zich wil verontschuldigen voor het alsmaar

rekken van de tijd. Maar het mag niet te lang duren, hij gaat zich ergeren als ze niet naar bed komt. Ze kan niet meer dan twee glazen wijn en vlug een sigaretje tot zich nemen. Hoewel hij ongetwijfeld slaapt als ze boven komt, merkt hij het als ze wegblijft. Hij schrok altijd wakker als ze in een van haar roekeloze buien twee sigaretten rookte, maar die tijd is allang voorbij.

Grondig poetst ze haar tanden, spoelt met mondwater, spuit een beetje parfum in haar haar en gaat naast hem liggen. Hij slaapt. Hij snurkt niet, nooit. Dat is zowaar iets wat goed aan hem is, denkt ze, dat hij niet snurkt.

Ze is de volgende dag eerder thuis dan hij. Ze verwisselt onmiddellijk de stofzuigerzak, nog voor ze haar jas heeft uitgedaan, hij heeft de hele dag door haar hoofd gespoekt, die propvolle stofzuigerzak. Hij heeft zich op zijn beurt druk gemaakt over al het grofvuil dat zich langzaam ophoopt, over dat het in hun villa-wijk niet is toegestaan om een vuurtje te stoken in de tuin en als hij thuiskomt, is hij woedend en gaat hij in een niet te stuiten woordenvloed tekeer over al dat afval. Ze hoeft niet eens te doen alsof ze blij is hem te zien. Ze zet het eten op tafel; noedels, op de noedels liggen stukjes gebakken kip. Ze zegt: 'We huren gewoon een aanhangwagen en rijden de hele rotzooi en die muur weg. Er is een vuilstortplaats in Hegstadmyra. Het hout kunnen we verstoken.'

'Als je nog eens een goed idee hebt? Ik weet ook wel dat er in Hegstadmyra een vuilstort is.'

'Wat is dan het probleem?' vraagt ze dapper.

Hij staat op en schuift de schaal met noedels naar het midden van de tafel.

'Hoef je niet meer?'

'Geen honger. Het ziet er verdomme niet uit hier.'

'Nou ja, ik heb in elk geval stofzuigerzakken gekocht.'

Ze staat midden in de kamer om zich heen te kijken, naar de meubels die tegen de muren zijn geschoven. Ze gaan verder met

de wand als hij zijn twee verplichte uurtjes heeft geslapen. Niet dat hij met zoveel woorden heeft gezegd dat ze daarna verdergaan, maar het spreekt voor zich, want er moet nu absoluut iets gebeuren, zo kan een mens niet leven. Toen hij naar bed ging voor zijn middagdutje zei hij dat hij sinds de vorige avond spierpijn had.

Ze hadden alles met plastic moeten bedekken, opengeknipte vuilniszakken eroverheen. Nu bedekt een witte stoflaag de eettafel, de salontafel, de stoffen bank, de stoelen, de kandelaars en de kamerplanten, het is maar goed dat ze twee pakken van drie stofzuigerzakken heeft gekocht. Of zou het stof te fijn zijn? Zodat het gewoon door het filter weer naar buiten komt. Gerecycled wordt. Als die wand weg is, kan ze de planten wel onder de douche afspoelen, zodat ze weer groen en fris worden, daar verheugt ze zich nu al op, het is goed je ergens op te verheugen.

Aangestoken door de gedachte aan schoon, stromend, helder water zoekt ze de plantenspuit die ze altijd gebruikt tijdens het strijken en ze spuit water op het stofzuigerfilter dat zich aan de achterkant achter een plastic rooster bevindt, net boven het elektriciteitsnoer; ze heeft ergens gelezen dat vocht op het filter helpt bij fijn stof zoals stuifmeel, mocht iemand in huis allergisch zijn. Misschien is hij wel allergisch, de zielepoot, allergisch voor gipsstof. Ze kijkt op de klok hoe laat het is, over tien minuten kan ze gaan stofzuigen, dan maakt het niet meer uit of ze hem wakker maakt. Ze drinkt geen wijn terwijl ze wacht, al heeft ze daar wel zin in, maar ze gunt zichzelf een sigaretje, dat ze half met haar lichaam uit het keukenraam hangend oprookt, haar oren gespist op geluiden op de bovenverdieping. Het kan haar niet schelen wat de burens zullen denken als ze haar zo zien staan; het boeit haar überhaupt niet wat de burens denken, in haar hoofd is geen ruimte voor burens of willekeurige voorbijgangers.

Ze zuigt het stof op en de stofzuiger houdt het binnen, het komt er niet uit. Ze gooit de stukken gipsplaat op een hoop, schopt de spijkers en gebroken plintjes bij elkaar, stofzuigt om alle rommel

heen en neemt ook de tussenmuur zelf even mee. Eigenlijk vindt ze de houten wand die ze hebben blootgelegd best mooi, hij doet haar denken aan een wand in een oud zomerhuisje, zwartgeblakerd door de ouderdom en vlammende haardvuren en vol van sterke verhalen over het wilde buitenleven, het zou leuk zijn om de wand zo te laten, om de beslissing terug te draaien. Ze hebben geen zomerhuisje.

‘We hebben een zaag nodig!’ roept hij achter haar. Ze schiet overeind.

‘Hij is eigenlijk best mooi, vind je niet?’ vraagt ze met opgewonden stem, merkt ze zelf, maar dat is omdat ze van hem schrok.

‘Zet verdomme die stofzuiger uit!’ roept hij.

Met haar voet trapt ze hem uit. Het is stil, toch hoort ze geen klok, alles klinkt slechts een fractie zachter dan het geluid van de stofzuiger: buiten op straat rijden auto’s voorbij, het toilet ruist nog nadat hij zojuist heeft doorgetrokken en diep in haar oor bonkt haar hart ritmisch tegen de wanden van haar gehoor-gang.

‘Wat is mooi?’ vraagt hij, terwijl hij met zijn handen in zijn zij door het huis stiefelt.

‘De wand. Die houten wand. Eigenlijk wel rustiek. Ik dacht, misschien ...’

‘Dit ben jij ten voeten uit. Halverwege opgeven’, zegt hij. Hij draait zich om en kijkt haar aan, iets wat ze niet gewend is. Ze loopt naar het raam en opent het alsof ze het huis even wil luchten. Al dat gipsstof, natuurlijk moet hier gelucht worden, denkt ze bij zichzelf, maar dat zegt ze niet, ze zegt: ‘Daar gaat het nu niet om. Dat ik het zat ben. Ik vind hem gewoon mooi.’

‘Dat daar is een oude kutwand die we niet in onze huiskamer willen hebben,’ zegt hij, ‘maar eerst ga ik het journaal kijken.’

Om hem niet verder te provoceren draait ze haar gezicht weg, hij denkt dat hij haar als een open boek kan lezen en dat laat ze hem af en toe ook doen, niet vaak, maar af en toe, zodat hij blijft denken dat hij haar goed kent. Hij loopt naar de keuken om de

waterkoker te vullen, maakt een kop oploskoffie voor zichzelf zonder te vragen of zij ook iets wil, en gaat op een keukenkrukje voor de tv in de hoek zitten. Blijkbaar heeft hij ook gemerkt dat de bank en de stoelen onder een laag wit stof zitten, maar heeft hij er niets van gezegd en net als zij gedacht dat het nu toch te laat is.

‘Het ruikt hier naar rook’, zegt hij.

‘Dat is vast de stofzuiger’, zegt ze. ‘Het is een oud ding.’

‘Zul je zien dat hij net vandaag kapotgaat.’

‘Nee joh, rustig maar. Hij is nog maar drie...’

‘Kop dicht. Ik kijk naar het journaal.’

Ze gaat bij de wand staan, een paar passen achter hem. Ze doet alsof ze ook naar het journaal kijkt en aandachtig luistert naar wat de verslaggever in Jeruzalem zegt als hij zich plotseling omdraait, zo snel dat de koffie over de rand van de kop klotst, en zegt: ‘Kun je geen stoel pakken? Ik word ontzettend zenuwachtig van je als je daar zo achter me staat!’

‘Ik ga niet kijken. Zeg maar wanneer we beginnen, ik zit ondertussen in de badkamer.’

Drie nieuwe haartjes op haar kin, ze voelde ze de hele dag al zitten, heeft er steeds met haar vingers aan zitten plukken, het is een hele verademing om ze nu met een pincet opnieuw te traceren en ze met wortel en al uit te rukken. Sinds de overgang schieten er stugge donkere haren uit haar kin, doorgaans gelijkmatig verdeeld, alsof ze van plan zijn om een baard te worden. Ze trekt ze om de dag uit, soms dagelijks. Het houdt maar niet op. Ze durft geen hormoonpillen te gebruiken, hoewel haar dokter heeft gezegd dat het daar beter van wordt. Liever een pincet dan hormoonpillen en borstkanker, antwoordt ze altijd als hij erover begint. Ze maakt haar gezicht schoon met een kant-en-klaar gezichtsreinigingsdoekje, smeert nog wat vochtinbrengende crème op, vooral onder haar ogen; als ze er met haar vingertoppen overheen gaat, trekt ze haar huid mee, ze gaat vlak voor de spiegel

staan om de groeven in haar huid te bekijken, de grootste zitten aan weerszijden van haar mond en lopen tot aan haar kin, klaagrimpels. Lachrimpels heeft ze dan weer niet zoveel, dus als ze haar lippen aanspant en haar kin omhoog doet, ziet ze er jonger uit. Maar aan haar voorhoofd kan ze weinig doen, brede greppels in beide richtingen als bij een oude professor. Ze stoft het plankje voor de spiegel af, pakt de glazen met de tandenborstels erin en gruwet van het halve maantje opgedroogde tandpasta op de rand van zijn glas. Eigenlijk begrijpt ze niet waarom ze nog altijd een slaapkamer delen, vroeger gebruikten ze zelfs elkaars tandenborstel. Ze spuit wat schoonmaakmiddel voor gladde oppervlakken op de spiegel, veegt het droog met wc-papier en zet alles terug op het plankje. Dan gaat ze op de wc zitten om uit te rusten. Hoewel ze niet hoeft, trekt ze toch haar broek naar beneden, want ooit ging ze eens op de pot zitten om even rustig alleen te zijn en toen begon ze helemaal uit zichzelf te plassen, zo is het lichaam blijkbaar geprogrammeerd, dan vergeet het dat het nog een broek aan heeft.

Hier zit ze goed. Ze pakt er een roddelblad bij en verdiept zich in een 'Thuis bij'-reportage, alhoewel, het gaat eigenlijk over hun zomerhuisje en niet hun woonhuis; de eigenaar is een bekende rechtse politicus en de wanden van zijn zomerhuisje lijken op de wand die ze net onder het gips vandaan gehaald hebben. Gips, een merkwaardig materiaal om wanden van te maken, denkt ze, wie is ooit op dat idee gekomen? Dan schiet haar weer te binnen hoe gips in het Engels wordt genoemd, *plaster of Paris*, dat heeft ze op school geleerd en is ze nooit meer vergeten. Wanden worden gemaakt van Pleister uit Parijs, het klinkt wonderbaarlijk, bijna mystiek. Die houten wand gaat hij nooit van zijn leven mooi vinden; had ze haar mond nu maar gehouden en hem helemaal uit zichzelf tot de ontdekking laten komen hoe mooi die wand is, dan zou hij geen gezichtsverlies hoeven te lijden. Ze is een idioot, werkelijk waar. Ze bladert verder en komt bij het gebruikelijke verhaal over ouders van wie de kinderen afgenomen zijn door de kinderbescherming en die daar met hun verstand

niet bij kunnen; ze heeft geen zin om verder te lezen, haar bloed gaat koken van mensen die fysiek in staat zijn kinderen te krijgen, maar ze naderhand volkomen aan hun lot overlaten. Alleen al dit voorbeeld van universele onrechtvaardigheid is voor haar voldoende bewijs dat er geen God bestaat.

‘Kom je nog of hoe zit dat?’ roept hij van beneden.

Ze springt op, veegt zich voor de zekerheid af, hoewel ze zich in de gauwigheid niet meer herinnert of ze geplast heeft, en legt het tijdschrift terug.

Ze beuken en trekken de rest van het gips aan beide kanten van de wand weg, zonder iets tegen elkaar te zeggen. Hij rukt de latjes los waarmee de gipsplaten aan de grond en het plafond vastzaten. Daar gaan ze een brede geul in zowel het parket als het plafond aan overhouden, een geul die met iets bedekt moet worden. In het plafond misschien een brede plank. De vloer wordt lastiger. Wellicht kunnen ze een laag kastje midden in de kamer zetten om de opening te bedekken, denkt ze. Uiteindelijk is alleen nog de houten wand over. Hij heeft al het afval door het raam naar buiten gegooid op het veldje. Zij heeft gestofzuigd.

‘Heb je ooit zoiets lelijks gezien?’ vraagt hij.

‘Hij ziet er wel degelijk uit’, zegt ze.

‘Vroeger was alles degelijker’, zegt hij. ‘Ik ga de zaag uit de kelder halen.’

Het is een handzaag met twee handvatten, zodat twee mensen samen kunnen zagen. Ze gebruiken hem meestal om de oude bomen in de tuin mee om te zagen, ieder aan een kant van de stam, daarna leggen ze de stam op twee schragen om hem zo in hanteerbare stukken te zagen. Dat vindt ze leuk, samen zagen, samen zweten, en het ruikt dan altijd zo lekker naar pasgezaagd hout.

Hij gaat op een krukje staan en zij krijgt de keukentrap aan haar kant.

‘We zagen zo dicht mogelijk bij het plafond’, zegt hij. ‘Daarna breken we de rest van de rommel weg met een breekijzer.’

Ze kan aan hem zien dat hij flink baalt van dit project en dat hij spijt heeft dat hij eraan begonnen is, wat haar weer energie geeft, en een goed humeur.

‘Lekker klusje,’ zegt ze lachend, ‘maar ook dit zal ons wel lukken met zijn tweeën!’

‘Ach, alsof jij hier in huis zo veel zwaar werk doet.’

‘Ik doe wel het hele huishouden’, zegt ze.

‘Ik zei “zwaar werk”.’

Het is een onmogelijke werkhouding, zagen met één arm omhoog. Het hout is zo hard, het lijkt wel hardhout. Ze hebben niet meer dan tien centimeter gezaagd als ze voelt dat ze niet meer kan, haar armspieren en schoudergewrichten doen pijn. Het heeft geen zin om haar linkerarm te gebruiken, dat heeft ze al geprobeerd, maar het werd een onmogelijke hoek.

‘Ik kan niet meer’, zegt ze.

‘We zijn net begonnen! Ga nog een tree hoger staan’, zegt hij.

‘Dan stoot ik mijn hoofd tegen het plafond.’

Het gaat inderdaad iets beter, hoewel ze nu met haar oor tegen het plafond gedrukt staat. Ze krijgt nog eens tien centimeter voor elkaar, maar dan is het over en uit, het zweet loopt in haar ogen, het prikt op haar hoornvlies.

‘Je kunt boos worden wat je wil, maar ik kan niet meer. Echt niet’, zegt ze. Ze laat de zaag los en klimt van de keukentrap. De zaag blijft in de zaagsnede hangen, als twee impotente rotorbladen van een helikopter. Ook hij springt van het krukje, de wanhoop is van zijn gezicht af te lezen, of is het angst? Ze loopt snel naar de keuken waar ze een groot glas met ijskoud water vult, ze weet niet of ze het over haar hoofd moet leeggooien of opdrinken. Ze kiest het laatste.

‘Verdomme, wat doen we nu?’ roept hij vlak achter haar.

‘Dynamiet’, antwoordt ze afwezig. Ze heeft ontzettend veel zin in een glas wijn.

‘Een bijl’, zegt hij. ‘Ik kan hem stukje bij beetje weghakken, zoals je een gedroogde ham snijdt.’

Ze kijkt hem verbaasd aan. Normaal gebruikt hij alleen woorden die ze hem al veel vaker heeft horen zeggen.

‘Misschien wel een goed idee’, zegt ze.

‘Hoezo “misschien”?’ zegt hij en hij verdwijnt weer naar de kelder. Ze kijkt op de klok hoe laat het is en vraagt zich af hoe lang het nog zal duren voordat hij moe wordt en gaat slapen.

Hij stort zich met verbazingwekkend veel energie op de wand. Ze staat naast hem en kijkt ernaar, zodat hij haar niet lui kan noemen, ze ruimt de houtsnippertjes op die hij loshakt. Die doen haar denken aan de reepjes rendiervlees die ze een paar keer per maand koopt om een stoofpotje te maken, maar dan groter. Hij werkt gestaag door, zodat er een grote uitgehakte boog ontstaat. Het ziet er merkwaardig uit, alsof een enorme rat met sterke voortanden zich erdoorheen geknaagd heeft. Zijn ogen zijn rood omdat het zweet erin loopt, zijn knieën knikken telkens als hij de bijl heft en het geluid dat de bijl maakt als hij het hout raakt is huiveringwekkend, kille harteloze klappen; hij staat in te hakken op zijn eigen huis. Als hij even een slijpsteen uit de kelder gaat halen, pakt ze het wijnpak uit de koelkast en giet een sloot rode wijn in haar keel, slikt die zo snel mogelijk door, rent de keuken weer in, drinkt een glas water en haalt een kauwgompje uit haar zak. Als hij terugkomt, staat ze met stoffer en blik de houtsplinters op te veegen en te genieten van het moment dat de wijn zijn werk begint te doen. Ze houdt zich voor dat het haar gaat lukken, natuurlijk houdt ze dit vol. Ze zegt bovendien: ‘Dat is ook zo, er komt nu geen gipsstof meer! Ik kan gaan stofzuigen en de meubels schoonmaken terwijl jij bezig bent.’

Als ze daarmee bezig is en hij ook nog eens een keer naar de slaapkamer gaat om een doek tegen het zweet om zijn hoofd te

binden zodat zij nog een slok wijn kan nemen, begint ze met de schoonmaakemmer in de hand zomaar te neuriën. De geur van groene zeep en de spons in haar hand kalmeren haar. Ze zet de radio aan en doet alsof ze zijn gesteun en gekreun niet hoort. Ze ziet ook wel dat hij met een ongelofelijk vermoeiende klus bezig is, maar dat kan haar op dit moment geen bal schelen, hij is immers een man, mannen hebben ingebouwde spieren voor dit soort dingen, ook al gebruiken ze die nooit.

Hij is halverwege de wand, hij heeft het zojuist voor elkaar gekregen om een complete balk los te wrikken en rust even uit op het krukje, en zegt dan:

‘Verdomme, het plafond. Het is verzakt.’

Hij schiet omhoog, gaat vlak voor de wand staan en kijkt omhoog. Zij doet hetzelfde, de plastic handschoenen heeft ze nog aan, samen kijken ze naar het plafond en ze vergeet pardoes dat ze niet te dicht bij hem moet gaan staan, omdat hij dan haar adem kan ruiken. Ze heeft alle meubels schoongemaakt en ondertussen zeker evenveel wijn gedronken als er in een normale fles gaat; totdat hij over het plafond begon, voelde ze zich bijna een beetje gelukkig en liep ze te fantaseren over hoe al dat gehak hem een hartaanval zou bezorgen. Maar nu ziet ze duidelijk dat het plafond iets is verzakt. In een van de platen is een donkere scheur zichtbaar geworden.

‘Doe de radio uit’, zegt hij.

‘De radio?’

‘Doe verdomme die radio uit! Ben je doof?’

Het plafond maakt geluiden. Een zacht geknars met af en toe gepiep en gekraak.

‘Het is een draagwand’, fluistert hij.

‘Een draagwand?’

‘Sta daar niet zo stom ieder woord dat ik zeg als een papegaai te herhalen, verdomme!’

‘Komt het plafond naar beneden?’

Hij pakt het telefoonboek, bladert tot hij de rubriek Bouwbedrijven vindt en gaat aan de keukentafel zitten bellen.

‘Het is bijna half elf’, zegt ze.

‘Heb ik schijt aan’, zegt hij.

Hij praat een hele poos met de persoon die hij aan de lijn krijgt, zonder zich eerst te verontschuldigen voor het late tijdstip. Ze bestudeert de wanhoop op zijn gezicht, dezelfde uitdrukking die ze zag toen hij van het krukje sprong, wanhoop die net zo goed angst kon zijn, en ze beseft dat ze zichzelf in een situatie als deze best een officieel glas rode wijn kan gunnen, het is tenslotte een flinke psychische belasting als je huis boven je hoofd in elkaar zakt, natuurlijk moet je dan je zenuwen een beetje kalmeren.

De scheur is groter geworden, zigzagt vrolijk als een slang door het witte vlak. Hij sist, het geluid bezorgt haar een gevoel dat op geluk lijkt, maar zeker weet ze het niet. Als ze met een glas in haar handen de keuken uit komt, is hij uitgepraat en zit hij met een kinderlijke uitdrukking op zijn gezicht voor zich uit te staren, verbaasd en met grote ogen, een blik vol angst. Ze vraagt zich plotseling af wat er zou gebeuren als er nu iemand de kamer in zou lopen en haar zou vragen of ze weer met hem wil trouwen, opnieuw, nu, ter plekke.

‘Wat zei hij?’ vraagt ze.

‘Ze komen morgen. We mogen niet naar boven. We moeten in de keuken slapen, de bank hiernaartoe schuiven en uitklappen en met een lange stok of zoiets proberen de dekens naar beneden te vissen.’

‘Gelukkig hebben we een slaapbank. Best wel spannend. Een beetje campingachtig’, zegt ze, terwijl ze naar hem lacht.

‘Ben je gek geworden?’ zegt hij. ‘Het huis staat op het punt in elkaar te donderen en jij hebt het over een camping?’

‘Wil je een glas wijn?’ vraagt ze. Ze reikt hem het glas aan. ‘We kunnen wel iets gebruiken om tot rust te komen, nu het...’

‘Vind je eigenlijk niet dat je genoeg hebt gehad voor vandaag?’

‘Ik? Ik heb helemaal geen...’

‘Denk jij dat ik verdomme niet weet dat jij zit te roken en drinken als ik ’s avonds naar bed ben gegaan, of elke keer dat ik mijn hielen licht?’

Ze antwoordt niet, ze staat stil, de hand met het volle glas naar hem uitgestoken, ze bestudeert zijn gezicht en besluit dat het inderdaad angst is en niets anders, maar ze begrijpt niet waarom, het is maar een huis, het is maar een plafond, iets wat een goed bouwbedrijf zo kan repareren, daar hebben ze geld genoeg voor; opeens bedenkt ze dat het feit dat hij niet snurkt ook kan betekenen dat hij domweg niet slaapt, maar doet alsof en dat hij, wie weet, wel snurkt nadat zij in slaap is gevallen, terwijl ze al jaren denkt dat hij niet snurkt in zijn slaap. Ze ziet dat hij zijn mond opendoet om verder te praten, maar zijn woorden zullen haar niet bereiken, want ze verlangt nu alleen nog maar naar de klok; ergens in de kamer bevindt zich een klok waar ze veel liever naar luistert, om zich door het getik ervan in een scheur in de tijd te laten meevoeren, genadeloos maar bevrijdend. Ze trekt haar arm terug, zet het glas aan haar mond, drinkt het leeg en reikt hem het lege glas aan, met op de bodem iets roods dat net zo goed limonade had kunnen zijn, en zegt: ‘Beter dan dit wordt het niet.’

Anne B. Ragde bij De Geus

Het leughuis

In de week voor Kerstmis ligt Anna Neshov op sterven. Haar oudste zoon Tor verwittigt zijn broers Margido en Erlend, die jaren geleden het ouderlijk huis met ruzie hebben verlaten, en zijn dochter Torunn, die hij nog maar één keer heeft ontmoet. Als Anna overlijdt, worden deze vier totaal verschillende mensen gedwongen in afwachting van de begrafenis te logeren op de familieboerderij. Oude ruzies en tegenstellingen vlammen weer op en gaandeweg wordt duidelijk waarom de broers zo van elkaar vervreemd zijn.

Het wenshuis

De oude Anna, die met strakke hand de scepter zwaaide over de Neshov-boerderij, is onverwachts overleden. Na haar dood moeten haar drie zoons Tor, Margido en Erlend verder met hun leven. Dat blijkt niet eenvoudig nadat hun vader een familiegeheim heeft onthuld dat de onderlinge verhoudingen op zijn kop zet en dat grote gevolgen heeft, ook voor Tors dochter Torunn.